

عنوان مقاله:

استعاره های مفهومی خشم در دیوان خاقانی

محل انتشار:

فصلنامه متن پژوهی ادبی، دوره 26، شماره 94 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسندگان:

عصمت دریگوند - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

ذوالفقار علامی - استاد، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

محبوبه مباشری - دانشیار، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

استعاره از مهمترین ابزارهای انتقال زبان از کاربرد حقیقی به کاربرد مجازی و ادبی آن است. از طرفی امروزه استعاره در غرب دیگر خاص شعر و ادبیات و ابزاری برای آراستن کلام نیست؛ بلکه استعارهها به حوزه اندیشه و شناخت وارد شده و از چشماندازهای مختلف در بسیاری از علوم به کار گرفته شده است. در حوزه شعر نیز کاربرد استعاره در عواطف بشری همواره مورد توجه بوده است؛ چراکه عواطف انسان همواره به عنوان یک حوزه مبدا در ساختارپردازی استعاری مفاهیم متنوع در اغلب زبان ها به کار گرفته می شوند و از الگوهای فرهنگی هر زبان بهره می برند. خاقانی، از جمله شاعرانی است که در بهره گیری از استعارات بدیع و تازه در شمار خلاق ترین شعرای فارسی گوی قرار دارد. هدف مقاله حاضر بررسی کاربرد و فراوانی نگاشت نام های مفهومی در شعر خاقانی با رویکرد مجاز مفهومی یا استعاره مفهومی و تحلیل داده های شعر خاقانی می باشد و با بررسی در حوزه عاطفه خشم می توان به این نتیجه رسید که حدود ۱۶۰ بیت، مربوط به عاطفه خشم و مترادفات آن است. البته سه حوزه مبدا «تغییر حالت»، «تغییر نگاه» و «بیتابی» را میتوان در یک حوزه مبدا تغییر فیزیکی گنجانند. در نهایت حوزه مبدا «خشم درخشدن است» و «خشم طیره شدن است» پربسامدترین حوزه مبدا برای مفهوم سازی خشم در دیوان خاقانی است.

کلمات کلیدی:

دیوان خاقانی، استعاره مفهومی، مجاز، عواطف، خشم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1487390>

